

512 P R
ordinatio alicuius , 22. quæst.
88. i.c

2 Promissio est ordinare ,
quid facere pro alio debeat
gratum ei . Sed communio
est contra alium , 22. qu. 88. i.
2. s.c

3 Promissio nuda , id est non
habens aliquid additum ad
confirmationem , non habet
viam plenam obligandi Deo ,
nec homini , 22. q. 88. 3. ad 1

4 Promissio non debet ser-
vari , si est illicitum quod pro-
mittitur ; vel si sunt mutatae
condiciones personarum , vel
negotiorum . Ad hoc ergo
quod homo servare debeat
quod promisit , oportet ut sit
licitum , quod promittitur , &
quod omnia immutata perma-
neant , 22. q. 10. 3. ad 5

1 Promulgatio legis naturæ
fit ex hoc quod Deus inserit
eam mentibus hominum
naturaliter custodiendam , 22. q.
90. ad 4

2 Promulgatione non indi-
gent præcepta communia le-
gis naturæ , & credere in
Deum , 22. q. 100. 4. ad 1

3 Fit verbo & scripto . Et
utroque modo promulgatio
legis æternæ est æterna , ex
parte Dei , non autem ex
parte nostra , 22. q. 91. 1. ad 2

4 Promulgatio legis necesse-
ria est ad huc quod lex habeat
viam obligandi , 22. q. 90. 4. o

5 Promulgatio obligat ab-
fentem , sicut & præsentem in
quantum promulgatio ad eum
pervenit , vel potuit pervenire
per alios . Futuros autem
obligat per scripturas , 22. q.
90. 4. ad 2. & ad 3

1 Pronomina demonstrativa
dicuntur de Deo secundum
quod faciunt demonstrationem
ad intellectum , non autem ad
sensem , 1. q. 13. 1. ad 3

2 Pronomina possessiva con-
junguntur nominibus Dei , qua
significant rationem principiū
efficientis , vel finalis , vel e-
xemplaris ; non autem nominis
Dei , qua significant per
modum formæ inhærentis , 1.
q. 36. 1. ad 3

Propassio est passio inchoata
in appetitu sensitivo , non ul-

re-

P R
tra procedens ; sicut in Chri-
sto fuit , 3. q. 15. 4. c. & 6. ad 2.
item 7. ad 1

1 Prophætia non est habitus ,
nec qualitas permanens , sed
unus passio transiens , 12. qu. 48.
3. ad 3. & 22. q. 171. 2. o. & q. 174.
3. ad 2. & q. 176. 2. ad 3

2 Non est gratia gratum fa-
cien , sed gratia data , 12. qu.
68. 3. ad 3

3 Est divina inspiratio re-
rum , futura immobili veritate
denuntians , secundum Cäsio-
num , 22. q. 171. 3. a. 1. & 6. b.

4 Prophætia dicitur quasi pro-
cul phans , vel procul vi-
dens , in quantum cognoscit
vel loquitur ea quæ sunt pro-
cul a communis hominum
sensu , cum quibus conver-
tur , & communicat in statu
vix , 3. q. 7. 8. o

5 Prophætia principaliter &
primo consistit in cognitione ;
ideo dicitur a phans . Secun-
dario consistit in locutione ;
ideo dicitur a fari . Tertio con-
sistit in operatione miraculo-
rum , ad confirmationem eius ,
22. q. 171. 1. o. & 2. c. & q. 179. 3.

6 + De ratione prophætiae
non est enigmatica cognitio ,
quia Moyses fuit propheta , &
tamen Deum palam , & non
per anagnosita vidit , 3. q. 7. 8. o

7 In prophætia sunt duo , sc.
repræsentatio , & judicium de
visu , quod est principaliter , &
completivum ejus , sine quo
non est , 22. qu. 173. 2. c. & qu.

186. 2. ad 1

8 Ad prophætiam requiriatur
lumen intellectuale soteria-
ture , 22. q. 171. 2. c.

9 Ad prophætiam requiriatur

inspiratio quod mentis elevatio
ad contemplationem spiritua-
litatem , 22. q. 172. 4. c

10 Ad prophætiam requiriatur
maxima mentis elevatio
ad contemplationem spiritua-
litatem , 22. q. 172. 4. c

11 Bonitas morum quoad

reformationem passionum &

remotionem occupationum exte-

riorum requiriatur ad prophæ-

tiæ , 22. q. 172. 4. o

12 Dispositio naturalis non

P R
requiritur ad prophætiam ,
quia Deus simul removet in-
dispositionem , disponit , &
perficit , 22. q. 172. 3. o

13 Prophætia iuste habeti
fine charitate , & sine gratia
gratum faciente , 22. qu. 6. ad 2.
3. & q. 172. 4. c

14 Objectum prophætiae est
ille quod est in cognitione
divina supra facultatem hu-
manam , 22. q. 174. 2. c

15 Prophætia est de omnibus ;
sed primo & principaliter est
de futuris contingentibus ; se-
condo de existentibus supra
universalem cognitionem ho-
minum ; tertio respectu alicuius ,
22. q. 171. 3. o. & qu. 172. 1. c.
6. & ad 4. & s.c. & q. 176. 2. ad 3.
& q. 178. 1. ad 1

16 + Prophætiae sunt prin-
cipaliter de futuris . + Sunt ta-
men etiam de præsentibus , qua-
tamen sunt procul a cognizio-
ne non omnium hominum , sed
quorundam . sed secundum intel-
lendum , vel secundum intel-
lellum : ut Helieus cognovit
qua Hæzi præfens fecerat . Et
sunt etiam de occultis omni-
bus hominibus naturaliter , ut
mysterium Trinitatis . Sunt
etiam de mysterio Christi sub
nomine hominum , & tunc
excedunt veritatem historiarum ;
22. q. 171. 3. c

17 Omnia prophetabilia sunt
non cognoscibilia ab homine
nisi per revelationem Dei . Sed
qua pertinent ad sapientiam ,
& scientiam , & interpretationem
sermonum possunt naturaliter
cognosci ab homine ,
22. q. 171. 3. ad 2. & q. 172. 1. c. 6

18 Prophetæ non vident omnia
prophetabilia , sed tan-
tum ea quæ sibi specialiter re-
velantur , 22. q. 171. 4. o

19 Aliqua prophætia est de
præterito , sicut in Genesi . Et
in aliqua ponitur præteritum
pro futuro propter certitudinem
prophetæ , 22. q. 171. 3. b.

20 Prophetæ non vident
Deum per ostentiam , 22. q. 71.
2. c. & 4. c. & ad 3. & q. 171. 1. o

21 Vident in speculo atter-
nitatis , seu intelligentiarum ,
sive in libro præscientis Dei
cautelarum , non autem forma-

P R
513
liter , 22. qu. 173. 1. c. f. & ad 1.

& ad 2

22 Habent certissimam &
di-
flinctam cognitionem de viis
per spiritum prophetæ ; non
autem de habitus per infin-
itum Dei , 22. q. 171. 5. o

23 Prophætia nullo modo po-
test subesse falsam ; sicut nec
præscientia Dei , 22. qu. 171. 6.
6. & qu. 172. 1. c. & 5. ad 3. & 6.
ad 2

24 Prophæta proprie cogni-
scit se moveri a Deo ad ali-
quid affinandum vel signifi-
candum verbo vel facto , non
tamen omnia qua per hoc in-
tendit Deus , 22. q. 173. 4. o

25 Prophætia simpliciter di-
cta , id est supra universalem
cognitionem hominum , non
potest esse a natura , sed tan-
tum ex revelatione Dei , pro-
phætia vero secundum quid
id est de aliquibus in suis
causis , potest esse a natura ,
sed fallibiliter , 22. q. 172. 2. o.
& 3. cor.

26 Prophætia , & aliae illumi-
nationes , & revelationes fiunt
nobis a Deo mediatis an-
gelis , 1. qu. 111. 1. o. & 22. qu.
172. 2. o

27 Aliquis cessante prophæ-
tica illustratione actuali dicitur
prophæta ex deputatione
Dei , & ex habilitate rema-
nente ad facilius illustrari ,
22. q. 171. 2. ad 2

28 Prophætia prædefini-
tions compleetur sine arbitrio
nostrø causante , non autem
sine eo consentiente , 3. q. 30.
1. ad 1

29 Finis prophætiae est ma-
nifestatio alicuius veritatis e-
xistentis supra hominem , 22.
q. 174. 2. c. ad 2. & 6. c

30 Prophætia secundum quid
potest esse a demonibus , non
autem prophætia simpliciter ,
22. q. 172. 5. o

31 Prophætia demonum no-
fit per illuminationes , ut di-
vina , sed per visionem pîma-
ginariam vel sensibilem ; nec
est semper vera , sicut prophæ-
tia divina , 22. qu. 172. 5. ad 2.
& ad 3

32 Prophæta demonum
quandoque prædictum vera ex
in-

inspiratione divina, & aliquando per daemones, 22. qu. 22. 6.0. & q. 174.5. ad 4.

33 Species prophetiae triplex, scilicet communiationis, praedestinationis, & præscientie, 22. q. 174.1.0.

34 Prophetia fit dupliciter, sc. per influxum luminis tantum, & per species impressas, vel aliter ordinatas, 22. qu. 22.3.1.0.

35 Modus prophetiae triplex, secundum triplicem potentiam cognoscitivam, scil. secundum oculos corporis, secundum spiritum imaginarium, & secundum intuitum mentis, 22. q. 174.1. ad 3.

36 Prophetis representantur aliqua quadrupliciter, sc. in sensu exteriori, sicut Daniel vidit scripturam in parte, & Samuel audivit verba; vel per formas in imaginatione divinitus impresas, sicut in cæcis natis similitudines cœlorum; vel per formas divinitatis ordinatas, sicut Jeremias vidit ollam ascensam; vel per species in intellectu, sicut in scientia infusa Salomonis, & Apostolis, 22. qu. q. 173.2.0. & 4. cor.

37 Modus prophetiae sextuplices, secundum differentias influxus, sc. extasis, visio, somnium, per nubes, vox de celo, parabola, & repletio sancti Spiritus, 22. q. 174.1. ad 3.

38 Gradus prophetiae imaginariae distinguuntur quadrupliciter, sc. per somnum & vigiliam, per signa, si loquens videat, vel non, & secundum dignitatem apparentis, 1. qu. 12.11.1. ad 1. & 22. q. 174.3.0.

39 Gradus prophetiae improprie dicitur duplex, sc. minus, i. secundum operationem exteriorum, ut Samson: & visio de naturalibus, ut Salomon, 22. q. 174.3.0.

40 Actus prophetiae duplex, sc. principialis, i. visio; & secundarius, id est denuncatio, 22. q. 174.2.0.

41 Veri prophetæ tripliciter differunt a falsis prophetis, sc. agente, fine, & certitudine, 22. q. 175.5. ad 3.

42 Prophetia praedestinationis semper impletur, non autem prophetia communiationis, 1. q. 19.7. ad 2. & 22. qu. 171.6. ad 2. & q. 174.1. c. & 5.0.

43 † Omnis prophetia de quacunque re est ejusdem speciei, quia est per unum formale, sc. per lumen divinum, 22. q. 174.3. ad 3.

44 Prophetia est simpliciter excellenter dono linguarum tripli ratione, sc. quia consistit in ipsa illuminatione mentis, quia pertinet ad rerum notitiam, & quia est utilior, 22. q. 176.2.0.

45 Prophetia intellectualis visionis est nobilior quana imaginaria, nisi respectu revelandi per similitudinem corporalem; quia tunc est e converso, 22. q. 174.2.0. & 3.c. fin. & 4.c. ad 1. & 5.c. & qu. 176.2.0. ad 1. & 3.q. 30.3. ad 1.

46 Magis proprie dicitur de imaginaria, quam de intellectuali, 22. q. 173.2.0.c. fin. & q. 174.2. ad 3. & 3.c.

47 Imaginaria de supernali veritate est nobilior intellectuali de cognoscibilibus humana ratione, 22. q. 174.2. ad 3. & 3.c. & q. 176.2. ad 1.

48 Prophetia quanto est vicinior Christo, tanto est major, & magis post quam ante, licet in qualibet statu prima sit major alius, 1. q. 17.5. ad 3. & 22. q. 174.6.0.

49 Idem prophetia non est semper in eodem gradu prophetiae, sed quandoque in maiore, quandoque in minori, 22. q. 174.3. ad 3.

50 Moysæ fuit caeteris prophetis simpliciter maior, licet secundum quid sit minor aliquo, 22. q. 174.4.0.

51 Prophetæ David ex ratione attingit ad visionem Moysæ maiorem quoad cognitionem divinitatis, sed e converso in cognoscendo & exprimendo mysteria incarnationis Christi, 22. q. 174.4. ad 3.

52 Joannes Baptista fuit major prophetæ Moysæ, & categoris prophetæ veris testamenti, 22. q. 174.4. ad 3.

53 Prophetia non convenit Deo,

& creature ad creatorem, 1. q. 12.1. ad 4.

2 Proprio proprio non est finiti ad infinitum, nec creatura ad creatorem; sed proportionata, sc. similitudo proportionum, 1. q. 12.1. ad 3.

3 Cognitio sensitiva non se extendit ad proportionem universalis ad alterum, 22. q. 15.4. c. 16.3. ad 3.

2 Propositiones affirmativae vera possunt formari de Deo, 1. q. 13.12.0.

3 Dicuntur incompositæ vel inconvenientes, propter modum significandi, 1. qu. 13.12. ad 1.

4 Cum dicatur, Deus scivit aliquid esse futurum continentis, non ponitur ibi contingens, nisi ut materia verbi, & non ut pars principalis propositionis, 1. q. 14.3. ad 2.

1 Propositionum est factus voluntatis deliberata, 22. qu. 88.1. c.

2 Propositionum pro facto reputatur, 1. q. 23.3. ad 2.

1 Proprium est de genere accidentium, 12. quæst. 83. 12. ad 3.

2 Proprium non addens aliquid nobilitatis suâ communis, non habet proprium nomen, sed nominatur nomine communis, 12. q. 11.1. ad 3. & 22. q. 9.2. c. & q. 50.2. ad 1. & qu. 161.1. ad 3.

3 In omni re proprium accidentis est aliud ab essentia eius, & et posterius ea ordine generationis & perfectionis, 12. q. 2. c. & q. 87.2. ad 3.

4 Fluit a subiecto, sine mutatione, sed per naturalem resolutionem, 1. q. 77.6. ad 3.

1 Propter se duplex, sc. quod dividitur contra per aliud, & contra per accidentem; primo modo finis diligunt propter se, virtutes autem secundo modo,

2 Propter quod unumquaque, & illud magis, intelligitur tantum in iis qua sunt ejusdem ordinis, sicut in eodem genere causa, sicut si dicatur quod sanitas est desiderabilis

Y 6 pro-

propter vitam, sequitur quod vita sit magis desiderabilis; si autem accipiuntur ea quae sunt diversorum ordinum, non habet veritatem; ut si dicatur quod sanitas est desiderabilis propter medicinam, non ideo sequitur quod medicina sit magis desiderabilis; quia sanitas est in ordine finium, medicina autem in ordine causarum efficientium, 1. q. 87. 2. ad 3. & q. 88. 3. ad 3.

1 Priorumpit homo facie ad manifestandum conceptum cordis, 12. q. 72. 7. c.

2 Iracundus in verba contumeliosa prorumpit, 12. q. 72. 7. c.

3 De prosperitate, & gloria inimici licet tristari, in quantitate est nociva, 22. q. 36. 2. o. & q. 158. 1. ad 3.

1 Providentia importat respectum quandam aliquicis distantis, ad quod ea quae in presenti occurunt, ordinanda sunt, 22. q. 49. 6. c.

2 Est ratio ordinis in finem, 1. q. 22. 1. o. & 2. c. & q. 23. 1. c.

3 In restra ordinatione ad finem, quae includitur in ratione providentiae, importatur rectificatio contilii, iudicij, & precepti; sine quibus restra ordinatio in finem esse non potest, 22. q. 49. 6. ad 3.

4 Providentia perfide convenienti Deo, 1. q. 22. 1. o.

5 Providentia Dei habet certitudinem, 1. qu. 21. 4. ad 2. & ad 3.

6 Error duplex circa divinam providentiam, 1. q. 116. 3. c. fin.

7 Error triplex circa divinam providentiam, 1. q. 22. 2. c.

8 Opinio Platonis de triplici providentia, secundum Gregorium Nissenum, scilicet providentia summi Dei, qui primus & principaliter providet sebus spiritualibus, & consequenter toti mundo quantum ad genera, species, & cauas universales; providentia qua providet singularibus generabilium & corruptibilium, & hanc attribuit Diis qui circumueunt celos, id est substantiis separatis, quae mo-

vent corpora coelestia circuleriter; & providentia qua est rerum humanarum, quam attribuebat dæmonibus, quos Platonici ponebant medios inter nos & Deos, ut narrat Aug 1. qu. 22. 3. c. & q. 103. 6. ad 1.

P R
9 Modus contingentiae & necessitatis cadit sub provisione Dei, & non sub provisione creaturae, 1. q. 22. 4. ad 3.

10 Sicut ad providentiam pertinet prospicere per se convenientis fini, sic ad circumpositionem, an sit convenientis fini, secundum circumstantias, 22. q. 49. 8. ad 3.

11 Ars Dei dicitur respectu productionis rerum; dispositio autem respectu rerum inter se, sed providentia respectu ordinis in finem, 1. q. 22. 2. c. fin.

12 Providentia Dei se extendit ad necessaria, non autem providentia hominis, 1. q. 22. 2. ad 3. & 4. ad 3. & q. 103. 1. ad 2. & 12. q. 93. 4. o. & 22. q. 49.

13 Aliquid subest providentiae Dei dupliciter, sc. propter se, & propter aliud, primo modo subiectio sola perpetua, secundo autem modo individualis corruptibilis, 1. q. 103. 5. ad 2.

14 Bonum & malum subiecta divinae providentiae, ut praefacta & ordinata, sed bonum ut intentum, non autem malum, 1. q. 22. 2. ad 2.

15 Omnia subiecta divinae providentiae, sed diversimode, 1. q. 8. 3. c. & q. 22. 2. 3. o. & q. 23. 1. c. & q. 104. 5. o. & q. 113. 6. c. & 12. q. 91. 2. c. & qu. 93. 1. 5. c.

16 Providentia Dei non est respectu sui, quicquid est in eo, est finis, & non ad finem, 1. q. 22. 2. c. fin. & 12. q. 93. 4. o.

17 Providentia Dei est omnium singularium etiam contingentium, 1. q. 22. 2. o. & qu. 103. 5. o.

18 Rationalis creatura speciali modo subiecta divine providentiae, 1. q. 22. 2. ad 4. & ad 5. & q. 103. 5. ad 2. & q. 113. 2. c. & qu. 116. 1. c. & 12. q. 91. 2. c. & 22. q. 82. 2. c.

P R
19 Elecciones humanæ sub sunt divinae providentiae propter se; ita ut etiam sint propositores, * propter liberum arbitrium; sic tamen ut providentia hominis sit sub providentia Dei, tanquam causa particularis sub universalis, 1. q. 22. 2. ad 4.

20 Omnes motus, & actiones & corruptiones subiacentes divinae providentiae, 1. q. 22. 2. ad 2. & q. 103. 5. ad 1. item 12. q. 93. 1. 5. c.

21 Providentia proprie non est in speculativis, sed tantum in practicis, 22. q. 49. 6. ad 2.

22 Boni substantia divinae providentiae propter se, malo vero propter alios tantum, ut bruta, 1. q. 22. 2. ad 4. & q. 23. 7. c.

23 Bruta subduntur divinae providentiae per se, & in singulari, sed propter aliud tantum, & actus eorum, 1. q. 22. 2. ad 5. & q. 103. 5. ad 2. & 12. q. 93. 5. c.

24 Providentia Dei est aeterna, sed gubernatio est temporalis, 1. q. 22. 1. ad 2.

25 Providentia est tantum in intellectu, licet presupponat voluntatem finis; sed gubernatio passiva est in gubernantis, activa vero in gubernante, 1. q. 22. 1. ad 3. & q. 23. 2. 4. c.

26 Certitudo providentiae Dei non deficit a suo effectu, neque a modo eveniendi, quem providit, 1. q. 22. 4. ad 3.

27 Deus providet omnibus immediate quoad rationem ordinis; sed mediate quoad executionem eius, quae dicitur gubernatio, 1. q. 22. 3. o. & q. 103. 6. o. & q. 116. 2. c.

28 Providentia divina gubernat creaturas spirituales inferiores per superiores, 1. q. 103. 2. c.

29 Et creaturas corporales per spirituales, 1. q. 22. 3. c. & q. 63. 7. c. & q. 102. 2. ad 1. & qu. 103. 6. o. & q. 110. c. & q. 112. 1. c. & q. 113. 1. c.

30 Et corpora inferiora per corpora superiora, 1. qu. 113. 1. c. & q. 115. 3. o.

31 Deus gubernat mundum bonitate, quia est principium providentiae ut finis; & facta-

P R 317
men ut libere moveat hominem per lib. arb. invitando ad bonum per præmium, retrahendo a malo per timorem penarum, 1. q. 103. 1. s.c. ad 2.

32 Finis gubernationis rerum a providentia Dei est a liquid extra totum universum; sc. ipse Deus, 1. q. 103. 2. o. & 3. 4. c.

33 Effectus gubernationis a providentia Dei est unus ex parte finis; sed ex parte mediorum sunt duo in generali, sc. conservatio & motione in finem; in particulari vero sunt innumerabiles nobis, 1. q. 103. 4. o.

34 Nihil potest contingere praeter ordinem gubernationis providentiae Dei universaliter, sed tantum respectu aliquius causa particularis, 1. q. 22. 2. ad 1. & q. 103. 7. o.

35 Nihil potest nisi contra universalem gubernationem divinae providentiae, sed tantum contra aliquod particulare, 1. q. 103. 8. o.

36 Ad providentiam Dei non pertinet subtrahere defensus, corruptiones, & malum a rebus, 1. q. 22. 2. ad 2. & q. 23. 3. c. & q. 48. 1. c. ad 3. & 22. q. 103. 11. c.

37 Providentia Dei non excludit a rebus contingentibus, nec casum, nec fortunam, nec liberum arbitrium, 1. q. 19. 8. o. & q. 22. 2. ad 1. & 4. o. & q. 23. 1. ad 1. & 3. ad 3. & 6. c. & q. 103. 7. ad 2. item ad 3. item 12. q. 103. 4. o. item 22. q. 83. 2. c. & q. 171. 9. ad 1.

38 Ad divinam providentiam pertinet, quod permetitat hominem tentari, & peccare, 1. q. 23. 3. o. & 22. q. 165. 1. o.

39 Immobilitas divinae providentiae non excludit utilitatem orationis, 1. q. 31. 8. o. & 22. q. 83. 2. c.

40 Prudentia nomen sumitur a providentia, sicut a principaliori eius parte; quia omnia requirita ad prudentiam necessaria sunt, ut aliquid ordinetur in finem, 22. q. 49. 6. ad 1.

41 Nomen prudentiae sumitur a providendo, quod etiam ma-

mala extensis potest: & ideo licet prudentia simpliciter dicitur in bono accipiatorem, aliquo tamen addito potest accipi in malo, 22. q. 55. 1. ad 1.

3 Prudens dicitur quasi porro videns, id. procul videns, 22. q. 47. 1. c.

4 Prudentia simpliciter dicta est virtus non improprie, sicut virtutes intellectuales, sed proprie, 12. q. 57. 3. ad 3. & q. 61. 1. c. & 22. qu. 47. 4. o. & q. 55. 1. ad 1.

5 Est generalis regula & perfectio virtutum moralium, dans eis modum & formam, 22. q. 166. 2. ad 1.

6 Est virtus generalis causality, non autem essentialiter, 22. q. 53. 2. c.

7 Est virtus specialis propter speciam rationis formam objecti, 22. q. 47. 5. o. & q. 53. 2. corp.

8 Est virtus intellectualis secundum essentiam, sed immoralis secundum materiam, 12. q. 58. 3. ad 1. item qu. 61. 1. c. item 22. q. 181. 2. ad 3

9 Est amor, quia ab eo moverur ad actum, non autem essentialiter, 22. q. 47. 1. ad 1.

10 Prudens secundum quid est qui bene ratiocinatur ad aliquem finem; simpliciter autem qui ad rotam vitam, 12. q. 57. 4. ad 3. & 22. qu. 47. 2. ad 1. & q. 55. 1. 2. c.

11 Prudentia est in intellectu subjective, 1. q. 22. 1. ad 3. & 12. q. 56. 2. ad 3. & 3. c. & q. 61. 2. c. & q. 66. 1. c. & q. 81. 3. c. & 22. q. 47. 1. o. & 3. ad 3. & q. 5. 6. c. & 10. ad 3

12 Non est tantum in intellectu, sicut scientia & ars, sed habet aliquid in appetitu, sc. rectitudinem, 1. q. 22. 1. ad 3. & 12. q. 56. 2. ad 3. item 3. c. fin. & 12. q. 57. 4. c. & 22. qu. 47. 1. ad 2. & 3. ad 2. item 16. ad 2

13 Est tantum in ratione practica subjective, 12. qu. 57. 3. c. & 22. q. 47. 2. c.

14 Prudentia & ars sunt in opinativa parte animae, & circa objectum contingens alter habere, 12. q. 57. 4. ad 2. & 5. ad 3

15 Prudentia non consistit

in sensu exteriori, sed in sensu interiori, non principaliter, sed per applicationem ad opus, 22. q. 47. 3. ad 3. & qu. 49. 1. ad 1. & 2. ad 3

16 Prudentia est in Deo respectu aliorum, non autem respectu sui, 1. q. 22. 1. c. ad 1

17 Christus habuit plenitudinem prudentiae secundum dominum confilii, 3. q. 11. 1. ad 1

18 Prudentia insuffsa est in omnibus existentibus in gratia, sed prudentia aquista non est in juvenibus, 22. q. 47. 4. c. item q. 51. 1. ad 3

19 Nullus sufficit sibi quoad omnia in iis que sunt prudentia; ideo etiam maiores oportet in iis esse dociles, 22. q. 49. 5. ad 3

20 Prudentia non est in servis & subditis inquantum humi nodi, sed inquantum convenit eis regere se per rationem, 22. q. 47. 12. o. & q. 49. 3. ad 3. & q. 50. c.

21 Proprie non est in peccatoribus, sed tantum quedam falsa similitudo eius, 22. qu. 47. 12. o. & q. 50. 3. ad 2. & q. 51. 1. ad 3

22 Non convenit brutis, nisi metaphorice, scilicet inquantum instinctu naturali aguntur sagaciter, 1. q. 22. 1. c. ad 4. & q. 55. 3. ad 3. & q. 95. 1. c. ad 4. & 12. q. 3. 6. c. & q. 13. 3. ad 3. item 22. q. 47. 15. ad 3

23 Agibile ut objectum rationis, id est sub ratione veri, est materia prudentiae; sed ut ex eum appetitus, id est sub ratione boni, est materia aliarum virtutum, 22. qu. 47. 5. c. ad 3

24 Prudentia non est circa altissimam causam simpliciter, sed circa bonum humanum, 22. q. 47. 2. ad 1

25 Proprie non est de fine, sed de iis quae sunt ad finem, 22. q. 33. 1. ad 2. & q. 47. 1. ad 2. & 6. c. item 15. c. fin. & qu. 49. 6. c. & q. 55. 1. ad 3

26 Se habet ad bonum privatum, & ad bonum communem, id est, extendit se ad regimen sui, & multitudo nisi, 1. q. 22. 1. c. & 22. q. 47. 10. o. & q. 49. 3. ad 3

27 Non solum considerat universalia, sed etiam singulalia, 22. qu. 47. 3. o. & 15. c. & qu. 49. 2. ad 1. & 5. ad 2. & 7. c.

28 Futura contingentia, ordinabilius per hominem ad finem humanam vitam, proprie pertinent ad prudentiam, non autem necessaria, nec praterita, nec praefata, 22. q. 49. 6. corp.

29 Aitus prudentiae est aliqua ordinare si posse ad finem, 1. q. 32. 1. c. & 22. q. 49. 6. o. & 7. c.

30 Prudentia carnis est pecuniam, quia ponit finem in bonis carnis: est mortale, si fit ibi ultimus finis, aliter est vaniale, 22. q. 53. 1. 2. o.

31 Quidam vita manifeste contrariantur prudentiae ex defectu eius, vel corum quae ad eam requiruntur, ut imprudentia, prascipitatio, seu temeritas, inconsideratio, & inconstans; aliqua vero secundum fallit similitudinem, & abundantia requisitorum ad prudentiam, ut astutia, prudentia carnis, dolos, fraus, foliatio temporalium, & futurorum, 22. q. 11. 3. c. & q. 53. princ. & 1. c. & q. 53. princ. & 3. c.

32 Peccatum habens similitudinem prudentiae est contra prudentiam duplicitatem, sc. ordinando studium rationis ad finem non vere bonum, sed apparentem, ut prudentia carnis; vel ostendo non vere vis, sed simulatis, ut astutia, 22. q. 53. 3. corp.

33 Aitus prudentiae miscetur aitibus omnium aliarum virtutum, quia ex ea redditum electionis participant; ideo ab ea dependet, 22. qu. 47. 5. ad 3. & q. 53. 2. c. & q. 55. 2. ad 3

34 Opus prudentis est esse bene consiliativum, 22. q. 49. 5. corp.

35 Aitus rationis practicæ & prudentiae triplex, sc. consiliarii, judicare, & præcipere, qui est principialis aitus prudentiae, 1. q. 22. 1. ad 1. & ad 3. q. 23. 4. c. & 22. q. 57. 6. c. & q. 58. 5. ad 3. & 22. q. 47. 8. c. & q. 61. 3. c. & q. 65. 1. c. & 22. q. 47. 8. c. & 3. corp. ad 2. & 10. 16. c. & 22. q. 53. 2. c.

36 ad 3. & 13. c. & q. 48. c. & qu. 51. 2. o. & q. 13. 2. c. ad 1

37 Per prudentiam aliquis præcipit alii, & sibi, 22. q. 47. 12. ad 2. & q. 49. 3. ad 2. & q. 50. 2. ad 3

38 Confiliarii non est immediatus aitus prudentiae, sed mediante eubulia, 1. q. 22. 1. ad 1. & 12. qu. 57. 6. ad 1. & 22. q. 51. 2. o.

39 Laus prudentiae non consistit in sola consideratione, sed in applicatione ad opus, 22. q. 47. 1. ad 3. & 3. 4. c. & 16. c. ad 3

40 Prudentia corrupti potest per passiones; non autem per oblivionem, licet per eam impediiri possit, 12. q. 53. 1. c. & q. 49. 7. 16. o.

41 Triplex est, sc. falsa, imperfecta, & perfecta; prima est ad malum; secunda ad finem particularem; tertia ad verum & ultimum finem, 22. q. 47. 13. c. & q. 55. 1. 2. o. & 3. ad 1. & q. 49. 1. ad 2

42 Species prudentiae tres, secundum tres fines; *scilicet prudentia simpliciter dicta, qua ordinatur ad bonum proprium, qua quibusdam dicuntur monastica, qua uniuersitatem gubernatoria; alia autem est Economica, qua ordinatur ad bonum communem domus, vel familia; tertia Politica, qua ordinatur ad bonum commune civitatis vel regni, 12. q. 47. 6. ad 4. & 22. q. 47. 11. o. & q. 48. 1. c. ad 2. & q. 53. 2. c.

43 Partes integrales ejus sunt osto, sc. memoria, ratio, intellectus, docilitas, eustochia, id est, foleritia, providentia, circumspetio, & cautio, 12. q. 56. 5. ad 3. & q. 57. 6. ad 4. & 22. q. 49. 0. & q. 49. 1. o. & qu. 53. 2. c.

44 Partes ejus potentiales sunt tres, sc. Eubulia, synesis, & gnome, 3. q. 39. 1. ad 1. & 22. q. 57. 6. o. & 22. q. 49. 1. c. & q. 53. 2. o. & 3. corp. ad 2. & 10. 16. c. & 22. q. 53. 2. c.

45 Providentia est comple-
tiva formalis & principalis
pars prudentiae, alia vero qua-
si materiales ad ipsam redu-
cuntur, 1. q. 22. 1. c. & 22. q. 49.
6. o.

46 Physica, dialectica, rhe-
torica, & politica sunt partes
prudentiae large dictae, & etiam
propriae, & continentur sub
prudentia quoad usum & exer-
citium, non autem quoad ob-
jectum, 22. q. 48. c.

47 Prudentia est principalis
in virtutibus moralibus, & di-
rectiva omnium; charitas ve-
ro ut imperante & conjungens
fini, 3. q. 85. 3. ad 4

48 Idem est medium pru-
dentiae ut regulatrix & men-
turator, & virtutis moralis, ut
regulatrix & mentutor, scilicet
rectitudo rationis, 12. q. 64. 3. c.

49 In omnibus moralibus
est eadem virtus dirigen, scil.
prudentia, quia eadem est ra-
tio veri in eis, non autem ea-
dem ratio boni. Ideo non est
eadem virtus appetitiva, 12. q.
60. 1. ad 1

50 Nulla virtus moralis pot-
est esse sine prudentia, 12. q. 57.
5. o. & q. 58. 4. o. & q. 65. 1. o. &
2. c. & 4. c. ad 1. & q. 68. 5. c. & q.
73. 1. ad 2. & 22. q. 47. 4. c. & qu.
51. 2. c. & q. 141. 1. ad 2

51 Prudentia ultra virtutes
morales est maxime necessaria
ad bene vivendum, 12. qu. 57.
5. o. & 22. q. 51. 2. ad 2

52 Non potest esse in aliquo
fine virtutibus moralibus, 1. q.
22. 1. ad 3. & 12. q. 56. 4. c. & qu.
58. 5. o. & q. 65. 1. 2. cor. & q. 73. 1.
c. ad 2

53 Est nobilior ceteris vir-
tutibus moralibus, 12. q. 61. 2.
ad 1. & q. 66. 1. c. & 2. o. & 22. q.
23. 6. c. & q. 47. 6. ad 3. & qu. 56.
3. ad 1. & qu. 123. 12. o. & q. 141.
8. o.

54 Est intentiva mediæ in
virtutibus moralibus, 12. q. 66.
3. ad 3. & 32. q. 47. 7. o.

55 Sicut omnis virtus mor-
alis relata ad bonum com-
mune dicitur legalis iustitia,
sic prudentia relata ad bonum
commune dicitur politica, 22.
q. 47. 10. ad 1. & 11. c. ad 1. & qu.
59. 2. ad 3. & q. 58. 6. c. ad 3

68 Prudentia & synesis pra-

56 Prudentia dirigit virtutes
perficiendo finem, & eligen-
do ea que sunt ad finem, 12.
q. 66. 3. ad 2

57 Inclinatio in finem re-
stum est electio, & ad eius vi-
tum moralium. Sed difere-
tio eorum quibus hoc bonum
rationis consequi possumus in
operationibus & passionibus
eius aduersus prudentiam, 22. q.
117. 4. ad 1

58 Experimentum pruden-
tiae non acquiritur ex sola me-
moria, sed ex exercitu refe-
risciendi, 22. q. 47. 16. ad 2

59 Ratio naturalis perficit finem
virtutibus moralibus, non autem prudentia,
sed disponit in his quæ sunt ad finem,
1. q. 22. 1. ad 1. & 22. q. 47. 6. o. &
7. c.

60 Prudentia hominis non est
omnino certa, propter varia-
bilitatem singularium, sed est
ut in pluribus, 22. q. 47. 2. ad 2.
& 9. ad 1. & q. 49. 1. c. & 5. ad 2.
& q. 51. 1. ad 2

61 Cum per prudentiam ali-
quid recte agimus, ad finem
aliquius virtutis moralis, illæ
actus est principalius illius
virtutis, 22. q. 33. 1. ad 2

62 Qualibet virtus moralis
participat actus prudentiae,
quia formaliter complet in eis
rationes virtutis, 12. q. 58. 2. o.

63 Prudentia praefponit
virtutes morales, per quas ap-
petitus se habet ad bonum, 1.
q. 22. 1. ad 3

64 Ponitur in definitione
virtutum moralium, quia de-
pendet ab ea, 22. q. 23. 4. ad 1.
& qu. 47. 5. ad 2. & quæst. 50. 1.
ad 1

65 Omnia quæ sunt virtutis
moralium, pertinent ad
prudentiam, sicut ad dirigentem,
22. q. 50. 1. ad 1

66 Electio potest attribui
prudentiae consequenter, in
quantum eam dirigit per con-
silium, quod magis proprie
pertinet ad prudentiam, 22. q.
47. 1. ad 3. & 2. c.

67 Prudentia adjuvavit omnes
virtutes, & in omnibus opera-
tur, 22. q. 47. 5. ad 2. & 6. ad 3.
& q. 110. 3. ad 3

68 Prudentia & synesis pra-

feruntur cubilia 12. q. 68. 7. c.
& 22. q. 51. 2. c. ad 2

69 Majoris prudentiae est
pecunias utiliter expendere,
quam eas utiliter conservare
vel custodiare, quia plura sunt
attendenda circa usum pecu-
niae, qui assimilatur motui,
quam circa conservationem,
que assimilatur quieti, 22. q.
117. 4. ad 1

70 Prudentia non est in no-
bi a natura, nisi quoad prin-
cipia eius, quæ sunt nobis ma-
gis connotativa, quam prima

principia speculationis, 22. q.
47. 15. o. & q. 49. 1. ad 2. & 2. ad 1.
& 3. ad 2

71 Ratio prudentiae proce-
dit a duplice intellectu; scilicet
primorum principiorum
universalium, & alius singu-
laris, scilicet finis particu-
larum, sed sine difficultate acquisi-
fient, inventendo, vel discen-
do ab aliis, 1. q. 101. 1. o.

72 In his quæ pertinent ad
prudentiam homo maxime
indiget erudiri præcipue
a sensibus prudentibus, 22. q. 49.
3. c.

73 Prudentia infusa resti-
tuitor per penitentiam, non
autem acquisita, sed tollitur
actus contrarias, in quo pro-
prie confundit peccatum impru-
denter, 22. q. 53. 1. ad 3

74 Prudentia operæ Dei, o-
mnes historiq. veteris refutante-
re, & omnia quæ ad fidem in-
carnationis Christi pertinent,
sic facile tangent, sicut euangeli-
um, 3. q. 83. 4. c. princ.

75 Pudicitia dicitur a pudore.
Et est præcipue circa signa ve-
nerorum. Castitas vero circa
venerea, 22. q. 14. 3. c. & quæst.
151. 4. o.

76 Ordinatur ad castitatem
non quasi virtus ab eo distin-
cta, sed sicut exprimes cir-
cumstantiam ejus, tamen ali-
quando unum pro alio ponit,
22. q. 151. 4. c.

77 Pueri impeduntur in usu
membrorum & rationis pro-
pter nimiam humiditatem ce-
rebri. Unde pueri de novo lo-
qui incipientes appellant o-
mnes viros patres, & feminas
matres, posterius autem deter-
minant unanquodque, secun-

P U 537
dum Philosophum, 1. q. 99. 1.
c. & q. 103. 2. o.

78 Probabile est quod ante
circumciditionem parentes fide-
les pro parvulis suis in peri-
culis constitutis aliquas pre-
ces Deo funderent, vel bene-
ditionem eis darent, ne ut
etiam adultri pro se, 3. q. 102. 2.
ad 2

79 Pueri non habuissent suffi-
cientem virtutem in statu in-
nocentia ad omnem motum,
1. q. 99. 1. o.

80 Et habuissent infirmita-
tem, quod perfectum usum
membrorum non autem pse-
nalem, 1. q. 99. 1. ad 1.

81 Nec habuissent scientiam,
sed sine difficultate acquisi-
fient, inventendo, vel discen-
do ab aliis, 1. q. 101. 1. o.

82 Nec ignorantiam, sed sim-
plicem nescientiam, 1. qu. 101.
1. ad 2

83 Nec perfectum usum ra-
tionis, seu usum liberi arbitrii
habuissent, sed tamen perfe-
tiorem quam nunc, 1. qu. 101.
1. o.

84 Habuissent tamen pruden-
tiam, & principia universalia
iuris naturalis, & alia princi-
pia universalia multo magis
quam nunc, 1. q. 101. 1. ad 3

85 Et habuissent defectus con-
sequentes naturam humanam
ex principio originis, non au-
tem ex parte termini, 1. qu. 99.
1. ad 3

86 Tunc omnes postea gene-
raffent, & non tantum primi
parentes, 1. q. 99. 1. ad 3

87 Tunc natæ fuissent foemi-
nae, & non foli masculi, 1.
q. 99. 2. o.

88 Pulchritudo requirit tria,
scilicet integratam, propor-
tionem debitam, & clarita-
tem 1. q. 39. 8. c. & 22. q. 145. 2.
c. & q. 180. 2. ad 3

89 Pulchrum habet rationem
causæ formalis, bonum autem
causæ finalis, 1. q. 5. 4. ad 1

90 Pulchrum est cuius appre-
hensio placet, bonum vero
quod placet. Ideo sunt idem
re, & differunt ratione, 1. q.
5. 4. ad 1. & 12. q. 27. 1. ad 3. &
22. q. 145. 2. ad 1

91 Pulchrum præcipue per-

tiner ad visum & auditum, quia sunt maxime cognoscitivi, non autem ad alios sensus, 12. q. 27. 1. ad 1.

5 Sensus delectantur in pulchris, quia sunt eis similes, scilicet in proportione debita, 1. q. 5.4. ad 1.

6 Pulchritudo & decor virtutis hominis ex ratione est, 22. q. 116.2. ad 2. & qu. 142.2.4. c. & quæst. 145.2.c. & qu. 180.2. ad 3.

7 Pulchritudo est in vita contemplativa per se, & essentia alterius, in virtutibus vero moralibus participative, 22. q. 180.2. ad 1.

1 Punctus non ponitur in definitione linea in communione, sed tantum finita & recta, 1. q. 85. 8. ad 2.

1 Punitio inquantum pertinet ad iustitiam publicam est actus iustitia communitaria, vindicativa vero inquantum pertinet ad immunitatem personæ singulariæ, 22. q. 80. ad 1. & q. 108.2.ad 1.

2 Deus punit malos per bonos & malos angelos, bonos autem per malos tantum, 22. q. 164.1. ad 4.

1 Purgatio duplex, scilicet per grariam a culpa, & per lumen doctrinae a neficiencia, 3. q. 27.3. ad 3.

2 Figura & ratio literalis omnis immunitatis, & purgationis in lege veteri, 12. q. 102.5. ad 4. & ad 5. & 6. & ad 7. & 6. ad 1. & q. 103.2. o.

1 Pusillanimitas potest tripliciter considerari, scilicet secundum fe, ex causa eius, scilicet ignorancia, timore, pigritia, & ira, & effectu eius, scilicet subtrahendo fe, primo modo opponitur directe magnanimitati; secundo sollicitudini; tertio humiliter, 22. q. 113.2. o.

2 Pusillanimitas secundum defectum opponitur humiliati, inquantum applicat animam ad vilius quam decet, sed directius opponitur magnanimitati, quia fugit magna, 22. q. 162.1. ad 3.

3 Pusillanimitas est contra dicta magnanimitati secundum

defectum, præsumptio autem secundum excessum. Ideo utrumque est peccatum, 22. q. 130. præc. & qu. 133.0. & qu. 162.1. ad 3.

4 Est peccatum mortale, & quandoque veniale, 22. q. 133. 1. ad 2.

5 Secundum speciem propriam est gravius peccatum præsumptione, que dicitur nequissima, ratione sua causa, scilicet superbia, 22. q. 133. 2. ad 4.

6 Oritur ex superbia, quia nimis innititur sensui proprio, 22. q. 133.1. ad 3.

7 Pusillanimus est, qui recusat exequi operationem sibi proportionatam, 22. q. 133.1.c.

Puræfacio cajusunque corporis provenit ex infinitate naturæ eius, non potens amplius corpus contineare in unum, 3. q. 51.3. c.

1 Pythones sunt arreptiti, diffiti a Python, id est Apolline, auctore divinationis, 22. q. 95.3.c.

1 Samuel (secundum Aug.) vere apparuit pythontis dispensatione Dei; vel diabolus in similitudine eius, 1. q. 189.8. ad 2. & 22. q. 95.4. ad 2. & quæst. 174.5. ad 4.

Q

1 Qualitas proprie im portat modum, id est determinationem substantie, vel secundum quod potentia materie determinatur ad esse substantiale; & sic est differentia substantiae: Vel adesse accidentale; & sic est differentia accidentalis, & pradicamentum qualitatis, 12. q. 49.2. c.

2 Qualitas animæ vel corporis duplex, scilicet naturalis, & supervenientis, 1. q. 83. 1. ad 5. & 12. qu. 17.7. ad 2. & q. 49.2. c.

3 Distinctio & ordo specimen qualitatis, 12. q. 46.2.c. & q. 50.1. ad 3.

4 In prima specie qualitatis dicitur bene vel male, facile & difficile, quia est modus determinatus subjecti secundum naturam, que est finis

generationis, 12. q. 49.2.c. ad 1. & 8. ad 3. & q. 50.1. ad 3. & 2. ad 2.

5 In secunda & tertia specie qualitatis dicitur facile vel difficile fieri, cito transiens vel diuturnum, non autem bene vel male; quia motus & passiones non habent rationem suis, 12. q. 49.2.c.

6 Secunda & tertia species qualitatis dicunt modum & determinationem subjecti secundum actiones & passiones naturales, vel sensuæ, 12. q. 49.2.c. & q. 50.2. ad 3.

7 In tertia specie qualitatis est tantum passio & passionibus qualitas, 3. q. 63.2. ad 2.

8 Quarta species qualitatis est modus vel determinatione subjecti secundum quantitatem, q. 9 secundum finitum rationem est finis motu, & fine ratione boni vel mali. Ideo in ea non est bene vel male, cito vel tardè transiens, 12. q. 49.2.c.

1 Quantitas est prima post substantiam, 12. q. 52.1.c. & 3. q. 77.1.c.

2 Error antiquorum, scilicet quod quantitas est substantia, 3. q. 77.2.c.

3 Quantitas & qualitas sunt prima accidentia consequentia substantiam, 3. q. 77.2.c.

4 Quantitas conatur substantiam ex parte materia, & qualitas ex parte formæ, 3. q. 50.2.c.

5 Quantitas debita alicui specie non est determinata secundum aliquod individuum, sed habet aliquam latitudinem, 3. q. 33.2. ad 2.

6 Quantitas duplex, scilicet motus & virtus, quæ ex genere suo non est quantitas, sed qualitas, vel forma substantialis, 1. q. 42.1. ad 1.

7 Quantitas virtutis duplex, scilicet secundum nomine unum objectorum & secundum intentionem actus super idem objectum. Prima est sicut continua; secunda vero sicut distincta, 22. q. 24.4. ad 1.

8 Quantitas triplex, scilicet perfectionis, virtutis, & modis; prima convenient per se omni formæ, non autem se

cunda, & tercia, sed per accidētū, 1. q. 42.1. ad 1.

9 Quantitas virtualis attendit primo quidem in radice, id est in ipsa perfectione formæ vel naturæ; secundo attendit in effectibus formæ, id est secundum esse, & secundum operationem, 1. q. 42.1. ad 1. & ad 2.

10 Quantitas corporalis habet aliquod inquantum quantitas, scilicet distinguibilitatem secundum suum, vel secundum numerum, & aliquod inquantum forma actu, scilicet distinguibilitatem secundum subiectum tantum, 22. q. 34.5. ad 1.

11 Cuilibet quantitatibus materialibus finita potest fieri additio, non autem quantitatibus naturali, 3. q. 77.12. ad 1.

12 + Quantitas dimensiva non est in Deo, sed tantum quantitas virtualis, 1. q. 28.4. c. & q. 52.1. ad 1.

Quarta dies creationis, 1. q. 70.2.c.

1 Quid, duplex, scil. quid nominis, & quid rei, 1. quæst. 2.2. ad 2.

2 Quid querit de natura, & aliquando de supposito, 3. q. 29.4. ad 2. & q. 31.2. ad 4.

1 De ratione quæris est, quod mobile similius se habeat nunc & prius, 1. quæst. 2.3.c.

2 Quies est prior motu via intentionis, & posterior via executionis, quia est finis eius, 12. q. 25.1.c.

3 Dicitur dupliciter, scilicet cessatione operis, & complementum desiderii, 1. q. 47.2.3.c.

1 Quiescere in rotō tempore aliquo, est esse in eo in quolibet instanti illius temporis, etiam in ultimo, 1. quæst. 33.3.c.

2 Spiritus sanctus manet, seu quiescit in Filio tripliciter. Scilicet secundum vim spirativam, secundum humanitatem, secundum anorem, 1. q. 16.2. ad 4.

1 Qui est, est proprium nomen Dei, & primum, 1. quæst. 23.1.1.0.

2 Hoc nomen, qui est, magis